

Jolanta Chluska

Politechnika Częstochowska, Wydział Zarządzania
jchluska@zim.pcz.pl

INFORMACYJNE ASPEKTY WYKAZANIA ZOBOWIĄZAŃ W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM MAŁYCH PODMIOTÓW

Streszczenie: Wykorzystanie kapitałów obcych w prowadzeniu działalności gospodarczej może przynieść przedsiębiorstwu korzyści ekonomiczne, jednak gdy jest nadmierne, może zagrażać jego stabilności finansowej. Aby odbiorca sprawozdania finansowego mógł podejmować racjonalne decyzje ekonomiczne, powinien posiadać informację o kwotach zobowiązań, rezerwach, rozliczeniach międzyokresowych biernych nie tylko uwzględnionych w bilansie, ale także o innych potencjalnych zobowiązaniach ujawnianych w dodatkowych informacjach i objaśnieniach. Artykuł charakteryzuje te obszary prowadzenia ksiąg rachunkowych i sprawozdawczości małych podmiotów gospodarczych, które zawierają informację o niewątpliwych, wątpliwych, bieżących i przyszłych zobowiązaniach jednostki w aspekcie wpływu tych informacji na realizację zasady prawdziwego i wiernego obrazu.

Celem artykułu jest przybliżenie sposobu i miejsca prezentacji informacji o zobowiązaniach w księgach rachunkowych i sprawozdawczości małego podmiotu z punktu widzenia ich wartości decyzyjnych. Jako narzędzia badawcze wykorzystano analizę literatury, aktów prawnych, polityki rachunkowości wybranego podmiotu oraz studium przypadku.

Słowa kluczowe: sprawozdanie finansowe, małe podmioty, zobowiązania, rezerwy, rozliczenia międzyokresowe bierne.

Klasyfikacja JEL: M40, M41, M42, M49.

INFORMATIONAL ASPECTS OF THE PRESENTATION OF LIABILITIES IN THE FINANCIAL STATEMENTS OF SMALL UNDERTAKINGS ENTITIES

Abstract: The use of debt capital in business activities can bring economic benefits to the company, but if it is excessive, it may threaten the company's financial stability. In order for the recipient of the financial statements to make rational economic decisions, he should not only have information on the amount of liabilities, reserves, and accruals not included in the balance sheet, but also for other potential liabilities disclosed in the notes. The article characterizes these areas of bookkeeping and reporting small businesses, which contain information about the undeniable, questionable, current and future liabilities of the individual in terms of the effect of such information on the principle of a true and accurate picture.

Keywords: financial report, small undertakings entities, liabilities, provisions, accruals and deferred income.

Wstęp

Podmioty gospodarcze, prowadząc działalność gospodarczą, nabywają dobra i usługi u kontrahentów, a ich źródłem finansowania w wypadku odroczenia terminu płatności są zobowiązania. Zobowiązania przedsiębiorstwa odzwierciedlają stopień uzależnienia podmiotu gospodarczego od obcego kapitału, stanowią bowiem obce źródło finansowania. Źródłem wiarygodnej i rzetelnej informacji na temat zobowiązań przedsiębiorstwa jest jego system rachunkowości, który – ewoluując – staje się szeroko stosowanym narzędziem współpracy między zarządzającymi i księgowymi¹. Jak podkreśla M. Gmytrasiewicz [2008, s. 50], wewnętrzna struktura kapitałowa w przedsiębiorstwie jest ważnym elementem zarządzania finansami podmiotu gospodarczego, planowania i kontrolowania wykorzystania jego zasobów. Odbiorcy sprawozdań finansowych są zainteresowani poziomem zobowiązań jednostki przede wszystkim z punktu widzenia oceny jej kondycji finansowej i majątkowej².

¹ Szerzej na temat zmian w systemie rachunkowości pisze E. Wysłocka [2008, s. 171–176].

² Jak podkreśla M. Stępień, „przejawem wieloaspektowego rozwoju rachunkowości jest doskonalenie jej struktury, by mogła dostarczać informacji dla szeroko rozumianego otoczenia właścicieli (dostarczycieli) kapitału, osób zarządzających, a także otoczenia fiskalnego” [Stępień 2008, s. 189].

Celem artykułu jest przybliżenie sposobu i miejsca prezentacji informacji o zobowiązaniach w księgach rachunkowych i sprawozdawczości małego podmiotu z punktu widzenia ich wartości decyzyjnych.

Na podstawie analizy literatury przedmiotu, aktów prawnych oraz praktyki gospodarczej można sformułować tezę, że uproszczenia w sprawozdawczości małego podmiotu mogą w istotny sposób wpływać na wartości informacyjne sprawozdania finansowego. Jako narzędzia badawcze wykorzystano analizę literatury, aktów prawnych i polityki rachunkowości wybranego podmiotu oraz studium przypadku.

1. Polityka rachunkowości małych podmiotów

W 2015 roku w ramach zmiany ustawy o rachunkowości (UoR) wprowadzono pojęcie małych podmiotów. Jednostkami małymi w rozumieniu ustawy o rachunkowości mogą być między innymi spółki handlowe oraz cywilne, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, jeżeli jednostki te w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą – w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą, nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:

- a) 17 000 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
- b) 34 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
- c) 50 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty, w stosunku do których organ zatwierdzający podjął decyzję o przyjęciu statusu małych podmiotów [Ustawa z dnia 29 września 1994 r., art. 3 ust. 1c].

Analiza progów granicznych skłania do wniosku, że wśród tych jednostek mogą być takie, których sprawozdania finansowe podlegają obowiązkowi corocznego badania. Jednym z możliwych uproszczeń w małych jednostkach jest ograniczenie zakresu sprawozdania finansowego – zgodnie z załącznikiem nr 5 do UoR.

Polskie podmioty gospodarcze, prowadząc rachunkowość zgodnie z ustawą o rachunkowości, uwzględniają w zakresie budowania systemu informacyjnego

firmy przepisy w niej zawarte, jak również inne przepisy wykonawcze lub standardy krajowe i międzynarodowe. Kierownik jednostki gospodarczej ustala w dokumentacji przyjętych zasad rachunkowości politykę rachunkowości, uściślając zasady, które w aktach prawnych nie zostały szczegółowo określone. Obszarami polityki rachunkowości są identyfikacja, ujmowanie, wycena i prezentacja zobowiązań.

Przez pojęcie zobowiązań rozumie się „wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki” [Ustawa z dnia 29 września 1994 r., art. 3 ust 1 pkt 20]. Zobowiązania, których termin lub kwota są niepewne, nazywane są rezerwami na zobowiązania. Polityka rachunkowości w zakresie zobowiązań obecnych i przyszłych dotyczy między innymi takich zagadnień, jak:

- a) zasady ustalania i ujmowania w księgach rachunkowych rozliczeń międzyokresowych biernych i rezerw³,
- b) naliczanie rezerw na odsetki zwłoki,
- c) ustalanie i ujmowanie zobowiązań warunkowych⁴.

Ze względu na duże znaczenie informacji o zobowiązaniach w prawidłowym funkcjonowaniu każdego podmiotu gospodarczego, bez względu na jego wielkość, ewidencja księgowa zobowiązań w małym podmiocie nie uległa znaczącej zmianie po nowelizacji ustawy o rachunkowości w 2015 roku. Oznacza to, że rachunkowość zobowiązań dostarczać będzie nadal ważnych informacji. Ewentualne uproszczenia, dokonywane z uwzględnieniem zasady istotności, możliwe były także w poprzednim stanie prawnym (na przykład zakres rozliczeń międzyokresowych biernych, rezerw). Zawsze granicę uproszczeń wyznaczały nadrzędne zasady rachunkowości.

2. Prezentacja zobowiązań w bilansie małego podmiotu

Podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe zognie z ustawą o rachunkowości, na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych sporządzają sprawozdanie finansowe. Na sprawozdanie finansowe składają się:

³ L. Poniatowska [2014, s. 259] stwierdza, że rezerwy są instrumentem materialnej polityki rachunkowości zarówno w krótkim, jak i długim okresie.

⁴ M. Remlein [2014, s. 280] wskazuje, że polityka rachunkowości jest wyrazem polityki ekonomicznej podmiotu gospodarczego. Szerzej na temat informacyjnych aspektów zmian polityki rachunkowości pisze K. Sawicki [2008a, s. 189; 1998b, s. 69].

- a) bilans,
- b) rachunek zysków i strat,
- c) informacja dodatkowa, obejmująca wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Sprawozdanie finansowe jednostek podlegające obowiązkowo corocznemu badaniu obejmuje dodatkowo zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych. Przyjęcie statusu małego podmiotu pozwala na uproszczenie sprawozdawczości i niesporządzanie zarówno rachunku przepływów pieniężnych, jak i zestawienia zmian w kapitale własnym, a pozostałe elementy sprawozdania finansowego są zgodnie sporządzane z zakresem informacji zawartych w załączniku nr 5 UoR.

W bilansie małego podmiotu zobowiązania wykazywane są w pasywach, jako obce źródło finansowania majątku, z podziałem na długo- i krótkoterminowe. Zobowiązania krótkoterminowe prezentowane są jedną kwotą, z wyodrębnieniem zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, z tytułu dostaw i usług oraz funduszy specjalnych. W zobowiązaniach długoterminowych wyodrębnia się zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek. Na dzień bilansowy zobowiązania wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty, z tym że zobowiązania finansowe mogą być wyceniane według skorygowanej ceny nabycia, a jeżeli jednostka przeznacza je do sprzedaży w okresie do trzech miesięcy, to według wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej [Ustawa z dnia 29 września 1994 r., art. 28 ust. 1 pkt 8, 8a]. Nie zawsze kwota i termin zobowiązań dotyczących operacji gospodarczych bieżącego okresu są ściśle określone. Czasem wymagają ustaleń i szacunków. Przybierają wówczas formę rezerw lub rozliczeń międzyokresowych biernych.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów to rezerwy związane bezpośrednio z działalnością operacyjną, a więc z wytwarzaniem, sprzedażą (handlem) i fazą posprzedażną, a także ogólnym zarządem. Rozliczenia międzyokresowe bierne ustalane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy, wynikających w szczególności:

- 1) ze świadczeń wykonanych na rzecz jednostki przez kontrahentów jednostki,
- 2) z obowiązku wykonania, związanych z bieżącą działalnością, przyszłych świadczeń na rzecz pracowników, w tym świadczeń emerytalnych, napraw gwarancyjnych i rękojmi za sprzedane produkty długotrwałego użytku, a także przyszłych świadczeń wobec nieznanymi osób, mimo że data powstania zobowiązania nie jest jeszcze znana; warunkiem jest, by kwotę zobowiązania można było oszacować w sposób wiarygodny [Załącznik do uchwały nr 7/08, pkt 2.3].

Rezerwy natomiast tworzy się w związku ze zdarzeniami związanymi:

- a) pośrednio z działalnością operacyjną,
- b) z operacjami finansowymi,
- c) z innym ryzykiem niż ogólne ryzyko prowadzenia działalności operacyjnej.

Warunek ten spełniają:

- 1) pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności na straty z transakcji gospodarczych w toku, w tym z tytułu udzielonych gwarancji, poręczeń, operacji kredytowych, skutków toczącego się postępowania sądowego,
- 2) przyszłe zobowiązania spowodowane restrukturyzacją, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów jednostka jest zobowiązana do jej przeprowadzenia lub zawarto w tej sprawie wiążące umowy, a plany restrukturyzacji pozwalają w sposób wiarygodny oszacować wartość tych przyszłych zobowiązań [Ustawa z dnia 29 września 1994 r., art. 35d]; zarówno rezerwy, jak i rozliczenia międzyokresowe bierne wykazuje się w bilansie małego podmiotu w jednej kwocie z wyodrębnieniem rezerw na świadczenia emerytalne i podobne.

W każdym z elementów sprawozdania finansowego rozpoznać można nawiązanie do zobowiązań, ich powstania i spłaty. Kompleksowe rozpatrywanie zmiany stanu zobowiązań zarówno w ujęciu memoriałowym, jak i kasowym daje obraz zarządzania przez przedsiębiorstwo tymi rozrachunkami.

3. Zobowiązania w pozostałych elementach sprawozdania finansowego małego podmiotu – aspekty praktyczne

Dodatkowe informacje i objaśnienia zestawiane są w formie opisowo-tabelarycznej. Oprócz prezentacji zmian pozycji sprawozdawczych oraz uszczegóławiania wybranych części sprawozdania finansowego zawierają one bardzo znaczące informacje świadczące o sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, przyszłych zobowiązaniach oraz zmianach przyjętych zasad rachunkowości. Do tych pozycji w istotnym zakresie identyfikujących wartość zobowiązań małego podmiotu należą:

- podział zobowiązań długoterminowych według pozycji bilansu o pozostałym od dnia bilansowego, przewidywanym umową, okresie spłaty powyżej pięciu lat, jak również łączna kwota zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki ze wskazaniem charakteru i formy tych zabezpieczeń,

- łączna kwota zobowiązań warunkowych, w tym również udzielonych przez jednostkę gwarancji i poręczeń, także wekslowych, niewykazanych w bilansie, ze wskazaniem zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki oraz charakteru i formy tych zabezpieczeń,
- podział zobowiązań na część długoterminową i krótkoterminową [Ustawa z dnia 29 września 1994 r., załącznik nr 5].

Zabezpieczenie na aktywach może przybierać postać hipoteki, zastawu, weksla na zabezpieczenie, sekwestru i oznacza ograniczenie możliwości dysponowania tymi aktywami. Zobowiązanie warunkowe, zgodnie z ustawą o rachunkowości, to obowiązek realizacji świadczeń wynikający ze zdarzeń przeszłych, którego powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń.

W załączniku nr 5 do ustawy o rachunkowości nie znalazły odzwierciedlenia niektóre wymogi informacyjne, przewidziane dla jednostek stosujących załącznik nr 1 do tej ustawy w zakresie ujawnień zobowiązań. Nie ma więc obowiązku prezentowania takich informacji, jak:

- dane o stanie rezerw, celu tworzenia i ich zmianie w ciągu roku (pkt 1.11),
- zobowiązania długoterminowe w podziale na okresy spłaty (pkt 1.12),
- bierne rozliczenia międzyokresowe (pkt 1.14),
- kursy walut przyjęte do wyceny zobowiązań (pkt 3),
- wpływ transakcji pozabilansowych na wartość zobowiązań podmiotu (pkt 5.2),
- zobowiązania powstałe w zakresie działalności wspólnego przedsięwzięcia (pkt 7.1.d).

Zakres dodatkowych informacji i objaśnień [UoR, załącznik nr 5] dla małych podmiotów gospodarczych korzystających z uproszczeń nie jest listą zamkniętą. Moim zdaniem, jeśli w małym podmiocie wystąpią zdarzenia gospodarcze skutkujące powstaniem zobowiązań istotnych z punktu widzenia realizacji w sprawozdaniu finansowym zasady prawdziwego i wiernego obrazu, informacje takie należy ujawnić. Wprawdzie załącznik nr 5 do UoR nie zawiera stwierdzenia, że należy ujawnić: „Inne informacje niż wymienione powyżej, jeżeli mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki.” [UoR, załącznik nr 1, pkt 10], to jednak przestrzeganie zasad prawidłowej rachunkowości przesądza o uszczegółowieniu ujawnień⁵.

⁵ Za uszczegółowieniem ujawnień przemawia także art. 50. 1. „Informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym mogą być wykazywane ze szczególnością większą niż określona w załącznikach do ustawy, jeżeli wynika to z potrzeb lub specyfiki jednostki” [Ustawa z dnia 29 września 1994 r., art. 50. 1].

Szeroki zakres małych jednostek komplikuje ocenę prawidłowości ujawnień w decyzjach odbiorców sprawozdań finansowych. Stanowi także wyzwanie dla biegłych rewidentów w procesach badania sprawozdań finansowych małych podmiotów spełniających kryterium obowiązkowego ich badania. W dotychczasowej praktyce badania sprawozdań finansowych biegły rewident stwierdzał prawidłowość ujawnień, mając za standard zakresu informacji załącznik nr 1 do ustawy o rachunkowości. Obecna możliwość uproszczeń w zakresie ujawnień w tak ważnych obszarach, jak kompletność ujmowania i ujawniania zobowiązań zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny, przesunęła ciężar identyfikacji obciążeń jednostki w procesach badania sprawozdań finansowych na księgi rachunkowe oraz informacje pozabilansowe.

Szczegółowe wyjaśnienie pozycji zobowiązań oraz rezerw i rozliczeń międzyokresowych kosztów stanowiących przyszłe zobowiązania w dodatkowych informacjach i objaśnieniach pozwala lepiej rozpoznać politykę rachunkowości oraz politykę finansową podmiotu gospodarczego. Ułatwia również identyfikację istotnych zagrożeń kontynuacji działalności jednostki w najbliższym okresie.

Rachunek przepływów pieniężnych jest prezentacją wartości oraz przyczyn przepływu strumieni pieniężnych w wyodrębnionych obszarach działalności przedsiębiorstwa. W rachunku przepływów pieniężnych uwzględnia się wszystkie wpływy i wydatki z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej jednostki. Prezentuje wszystkie obszary zobowiązań w ujęciu kasowym. Szczegółowa informacja o zapłacie zobowiązań świadczy o kondycji finansowej podmiotu i pozwala wnioskować o płynności i wypłacalności jednostki.

W zestawieniu zmian w kapitale własnym zobowiązania pojawiają się, jeśli podmiot gospodarczy przekształci je na udziały. Kapitały własne powstałe z zamiany dłużnych papierów wartościowych, zobowiązań i pożyczek na udziały wykazuje się w wartości nominalnej tych papierów wartościowych, zobowiązań i pożyczek, po uwzględnieniu niezamortyzowanego dyskonta lub premii odsetek naliczonych i niezapłaconych do dnia zamiany, które nie będą wypłacone, niezrealizowanych różnic kursowych oraz skapitalizowanych kosztów emisji [Ustawa z dnia 29 września 1994 r., art. 36 ust 2c].

Jako przykład zmiany wartości informacyjnych sprawozdania finansowego małego podmiotu posłuży wybrane sprawozdanie finansowe podmiotu X.

Przykład

Przedsiębiorstwo X prowadzi działalność budowlaną i handlową. Spełnia wymogi ustawy o rachunkowości do przyjęcia statusu małego podmiotu.

Wybrane dane finansowe bilansowe w tym w obszarze zobowiązań, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Wybrane dane finansowe podmiotu X (w tys. zł)

Pozycja bilansu/rok	2013 rok	2014 rok	2014 rok po przekształceniu na status małego podmiotu
Należności krótkoterminowe	1 158	717	717
Inwestycje krótkoterminowe	82	113	113
Kapitał własny	4 722	3 975	3 975
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	9 482	11 360	11 360
Zobowiązania długoterminowe w tym	272	3 903	3 903
– kredyty i pożyczki	272	3 846	3 846
Zobowiązania krótkoterminowe w tym	8 584	7 457	7 457
– kredyty i pożyczki	834	1 198	1 198
– z tytułu dostaw i usług	7 641	3 841	3 841
– zaliczki otrzymane na poczet dostaw		1 873	–
– zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń	49	474	–
Suma bilansowa	14 204	15 335	15 335
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(–) 6 616	(–) 3 369	–

Źródło: na podstawie sprawozdania finansowego podmiotu X.

Z rachunku przepływów pieniężnych wynika, że podmiot przez dwa lata finansował się wyprzedając aktywów trwałych. Ujemna wartość przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej w dwóch kolejnych latach może sygnalizować utratę płynności. W 2014 roku podmiot zaciągnął długoterminowy kredyt bankowy. Niska wartość rzeczowych aktywów trwałych (1356 tys. zł) sprawia, że nie są one wystarczające do zabezpieczenia zaciągniętych kredytów. Z pasywów bilansu wynika, że znaczącą kwotą finansowania działalności są zaliczki na poczet dostaw. Istotnie wzrosły zobowiązania publicznoprawne. Zobowiązania stanowią 74% wartości majątku. Analiza podstawowych danych skłania do wniosku, że podmiot znajduje się w trudnej sytuacji finansowej.

Po przekształceniu danych bilansu oraz przy braku rachunku przepływów pieniężnych, na bazie sprawozdania finansowego nie będzie możliwe wyciągnięcie ważnych dla oceny kondycji finansowej podmiotu wniosków.

Zakończenie

Odbiorcy sprawozdania finansowego przedsiębiorstwa oczekują, że zostało sporządzone ono zgodnie z zasadą prawdziwego i wiernego obrazu i decyzje ekonomiczne podjęte na jego podstawie będą trafne. Żeby warunek ten był spełniony, przedsiębiorstwo powinno określić politykę rachunkowości w zakresie identyfikacji, wyceny, ujmowania i prezentacji w sprawozdaniu finansowym składników aktywów i pasywów, kosztów i przychodów istotnych dla oceny jej kondycji finansowej i majątkowej⁶. Jednym z obszarów szczególnie ważnych z punktu widzenia analizy finansowej są zobowiązania. Analizując kwoty obecnych i przyszłych zobowiązań podmiotu gospodarczego, należy brać pod uwagę informacje o zobowiązaniach, rezerwach na zobowiązania i przyszłych kosztów prezentowanych we wszystkich elementach sprawozdania finansowego wraz z ich powiązaniem i uszczegółowieniem, strukturą i dynamiką.

Sprawozdanie finansowe małego podmiotu, w tym zobowiązanego do badania sprawozdań finansowych, stosującego możliwe uproszczenia w tej sprawozdawczości, będzie prezentować informacje o zobowiązaniach w sposób syntetyczny. Jako ważne dla oceny podmiotu postrzegam wyodrębnienie informacji o kredytach i pożyczkach oraz zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług. Brak sprawozdania z przepływu środków pieniężnych może istotnie zmniejszyć wartość informacyjną sprawozdawczości finansowej. Również syntetyczne dodatkowe informacje i objaśnienia nie sprzyjają kompletności wiedzy decydentów na temat zagrożeń w ocenie kondycji podmiotu. Odbiorcy sprawozdania finansowego, w tym biegli rewidenci badający to sprawozdanie, większą wagę przywiązywać będą do informacji z ksiąg rachunkowych. Oczekiwać należy także, że kierownictwo małego podmiotu, świadome odpowiedzialności za rachunkowość oraz prawdziwe i wierne odzwierciedlenie sytuacji finansowej i majątkowej jednostki, ujawni w sprawozdawczości kluczowe dla tej oceny informacje, między innymi o zobowiązaniach.

Jak pokazuje praktyka gospodarcza, wartości informacyjne sprawozdania finansowego, zwłaszcza na temat zobowiązań, są istotnym obszarem zainteresowania wszystkich odbiorców sprawozdawczości podmiotów. Wprowadzane zmiany przepisów prawa i ich skutki będzie można oceniać w kolejnych sporządzanych sprawozdaniach. Interesująca poznawczo będzie analiza trendów polityki rachunkowości i sprawozdawczości w obszarze informacyjnych aspektów ujmowania i ujawniania zobowiązań.

⁶ Na temat prawidłowości systemu informacyjnego rachunkowości pisze m.in. R. Biadacz [2006, s. 113–116].

Bibliografia

- Biadacz, R., 2006, *Wykorzystanie systemu informacyjnego rachunkowości dla potrzeb zarządzania produkcją – zarys problemu*, w: Kiełtyka, L. (red.), *Integracja IT z systemami zarządzania w organizacjach gospodarczych*, TNOiK, Toruń.
- Gmytrasiewicz, M., 2008, *Rachunkowość. Podstawowe założenia i zasady*, Difin, Warszawa.
- Poniatowska, L., 2014, *Polityka rachunkowości w zakresie rezerw na zobowiązania i jej znaczenie w kształtowaniu wyniku finansowego*, Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- Remlein, M., 2014, *Wycena jako instrument polityki rachunkowości grupy kapitałowej – konieczność wyboru czy możliwość kreowania obrazu grupy kapitałowej*, Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- Sawicki, K., 2008a, *Dylematy stosowania uproszczeń w rachunkowości i w sprawozdaniach finansowych małych przedsiębiorstw*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, nr 44(100), SKWP, Warszawa.
- Sawicki, K., 2008b, *Zadania rachunkowości małych przedsiębiorstw a projekt MSSF dla małych i średnich jednostek*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, nr 47(103), SKWP, Warszawa.
- Stępień, M., 2008, *Determinanty ustalania podstawy opodatkowania w świetle prawa bilansowego i podatkowego*, w: Wielgórka, D., Łukomska-Szarek, J. (red.), *Wybrane problemy zarządzania finansami w przedsiębiorstwie*, Politechnika Częstochowska, Częstochowa.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm).
- Wysłocka, E., 2008, *Harmonization and Standardization of the Accounting and Its Functions*, Ann. Univ. Apulensis Ser. Oeconomica, vol. 1, no. 10.
- Załącznik do uchwały nr 7/08 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 14 października 2008 r. w sprawie przyjęcia Krajowego Standardu Rachunkowości nr 6 „Rezerwy, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe”, Dz.Urz. MF Nr 12 poz. 90.